

Sfârșit de toamna

-pastel-

I. "Rege al poeziei", cum l-a numit Eminescu, Vasile Alecsandri, cea mai de seamă personalitate a generației de scriitori români de la 1848, a rămas în literatura noastră nu numai ca un mare poet, ci și ca un deschizător de drumuri în domeniul poeziei și ca întemeietor al teatrului românesc.

Un loc aparte în creația lui Alecsandri îl ocupă volumul **Pasteluri**, publicat în 1875. Alecsandri este creatorul acestei specii literare pe care a și impus-o în literatura română, pastelurile sale bucurându-se de aprecieri favorabile încă de la apariție.

II. a) Pastelul "Sfârșit de toamnă" surprinde fenomenele specifice sfârșitului acestui anotimp ce au loc în natură o dată cu apropierea iernii. Este o descriere lirică în versuri. Prin contemplarea tabloului de natură, poetul își exprimă propriile sentimente față de peisajul descris.

b) Opera lirică în care autorul descrie un tablou de natură prin intermediul căruia își exprimă sentimentele se numește pastel.

c) Termenul de pastel, preluat din artele plastice, denumește un tablou realizat cu nuanțe delicate, abia creionate. Accentul cade pe imaginile vizuale, statice.

d) Ca mod de expunere, poezia este o descriere literară de tip tablou, surprinzând doar spațiul cuprins de privire. Tabloul se constituie pe două dimensiuni: una terestră (strofele I, II, IV) și una cosmică (strofa a III-a).

La nivel terestru, sosirea iernii este vestită de plecarea păsărilor calatoare. Imaginea sirurilor de cocori care pleacă în pribegie umple sufletul poetului de neliniște și nostalgie:

În strofa a doua este înfățișată moartea vegetală: câmpia (personificată) capătă o imagine tristă, ierburile s-au vestejit, iar bruma a asternut culori de rugină ca și cum o boală cosmică ar fi atins pământul.

În ultima strofă sentimentul de spaimă îi conferă (atribuie) iernii dimensiuni halucinante: "iarna vine, vine pe crivat calare".

Teroarea sa raspâdeste, provocând neliniște și jale peste tot, creându-se o senzație de sfârșit de lume.

Omul însuși, atins și el de boala cosmică, "cade pe gânduri și s-apropie de foc".

Planul cosmic surprinde norii purtatori de zapada care, ridicati din cele patru puncte cardinale, devin înspaimântatori ("Ca balauri din poveste"). Lipsa soarelui si prezenta corbilor (pasari funerare) dau sentimentul mortii totale.

e) În tabloul de natura descris domina imagini vizuale, realizate cu ajutorul substantivelor si adjectivelor cu valoare de epitete ("zile rele", "jalnic dor", "i-trista"), comparatii ("vesela câmpie acum pare ruginita", frunzele... ca frumoasele iluzii"), personificari (soarele se ascunde, iarna vine calare).

Si se adauga si imagini auditive ("boii rag, cail râncheaza, câinii latra") si de miscare ("vântul suiera", "trece-un cârd de corbi", "soarele iubit s-ascunde").

f) În privinta lexicului se remarca iutilizarea unor forme învechite sau regionale, caracteristice limbii vorbite in acea epoca ("acu", "vestejita", "nouri", "cocoare", etc.). Dar, de cele mai multe ori, limbajul este cel firesc, în armonie cu elementele de versificatie care dau muzicalitate versului.

III. Ilustrând caracteristicile pastelului, poezia "Sfârșit de toamna" corespunde structurii sufletesti a poetului pentru care natura este un izvor permanent de încântare si de uimire.